

DUURZAAMHEIDSMANIFEST

SNELLER, INTENSIEVER EN MEER SAMENHANGEND

GROENLINKS

DUURZAAMHEIDSMANIFEST

GROENLINKS TILBURG

**SNELLER, INTENSIEVER
EN MEER SAMENHANGEND**

‘Tilburg Schônste stad van ‘t laand, dè ge zô meut blêve’, aldus het Tilburgs volkslied uit 1938. Dat is een mooi doel: de mooiste stad van Nederland zijn en *blijven*. Dat vraagt om een helder toekomstperspectief; hoe zorgen we dat toekomstige generaties een goede kwaliteit van leven hebben? We gebruiken met meer dan 210.000 inwoners een grote hoeveelheid natuurlijke hulpbronnen en het stadsbestuur heeft nog altijd moeite om bewoners te betrekken bij mooie initiatieven, terwijl de stad een bron aan creativiteit en innovatie bezit.

In het coalitieakkoord 2014-2018 zijn al duurzaamheidsambities verwoord, maar van GroenLinks mag dat sneller, intensiever en meer samenhangend. Met dit duurzaamheidsmanifest laten we een duurzame toekomst van de stad zien. Met duurzaam bedoelen we: *altijd genoeg voor iedereen*, hier, nu, daar én later. Tilburg houdt zo rekening met onze invloed op andere gebieden (en andersom) én op toekomstige generaties. We vinden dit belangrijk want het draagt bij aan een gelijke en rechtvaardige samenleving, waarbij anderen net zo van de natuurlijke rijkdommen kunnen profiteren als wij dat nu kunnen. Daarnaast is een duurzame stad een fijne, gezonde en schone stad.

In dit manifest gaan we er vanuit dat de samenleving uit drie onderdelen bestaat: de natuur, de economie en de mens. Een duurzame samenleving bestaat dan uit *participerende* Tilburgers, een *circulaire* economie en een natuur in *evenwicht*. Deze thema's zijn onlosmakelijk verbonden. Samenhang versterkt! Gemeentelijk beleid dient in de toekomst altijd een duurzaamheidsparagraaf te hebben, waarin die samenhang is beschreven.

**EEN DUURZAME SAMENLEVING
BESTAAT UIT PARTICIPERENDE
TILBURGERS, EEN CIRCULAIRE
ECONOMIE EN EEN NATUUR IN
EVENWICHT.**

ACTIEVE TILBURGERS

In dit duurzaamheidsmanifest staan Tilburgers centraal. Duurzame ontwikkeling vraagt om mensen en organisaties die actief deelnemen. Daar zijn al veel mooie voorbeelden van. De gemeente kan een rol spelen bij die initiatieven door ze te belonen, mensen te informeren en door alle Tilburgers te betrekken bij besluiten over duurzaamheid.

Mooie voorbeelden van duurzame initiatieven in Tilburg zijn bijvoorbeeld de energiecoöperaties en acties als 't Schônste Strôtje, of Food Sharing in een pop-up store in de Emmapassage. De gemeente kan dit soort initiatieven nog veel meer een podium bieden en duurzaam gedrag van Tilburgers op verschillende manieren belonen: in financiële zin of ondersteund met kennis en inzet. Het mondiale bewustwordingsbeleid kan hierbij een ondersteunende rol spelen en organisaties en mensen verbinden.

GroenLinks wil dat Tilburgers ook weten hoe ze kunnen bijdragen aan duurzame ontwikkeling. Om kennis hierover te delen, openen we een duurzaamheidsloket. Dit is online bereikbaar én te bezoeken in de stadskantoren.

Op verschillende terreinen gaat het stadsbestuur wat ons betreft burgers veel actiever betrekken bij besluitvorming en uitvoering van duurzaamheidsinitiatieven. Dat vraagt om intensieve aandacht en dialoog. De gemeente kan verder initiatieven als opwekking van duurzame energie stimuleren om burgers financieel te laten participeren. Zo groeit het draagvlak en de betrokkenheid bij lokale duurzame energie.

EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Tilburg is in 2035 een circulaire economie; waardevolle grondstoffen kunnen voortdurend hergebruikt worden. Om dat te realiseren, neemt de gemeente Tilburg de volgende maatregelen:

- In 2035 heeft Tilburg géén restafval meer. Alle reststromen die huishoudens produceren, worden gescheiden en hergebruikt in een circulair afvalstelsel.
- De bebouwde omgeving in Tilburg gebruikt én produceert hernieuwbare energie.
- De gemeente Tilburg werkt samen met bedrijven die voorop lopen in de circulaire economie en stimuleert bedrijven om over te stappen op een circulair productiesysteem. Hierbij wordt telkens een maatschappelijk verantwoorde afweging gemaakt voor de inzet van werknemers. Nieuwe bedrijven die zich in Tilburg vestigen, zijn bedrijven die circulair produceren.
- In een circulaire economie is samenwerking belangrijk om middelen effectief in te kunnen zetten, maar ook om te kunnen profiteren van elkaars ideeën. Ondernemers stimuleren elkaar om kennis en expertise met elkaar te delen.
- Tilburg is voorloper als duurzame transportstad: over weg, water en spoor. De gemeente daagt de Tilburgse transportsector uit om samen te werken en duurzame vormen van transport te organiseren. Bijvoorbeeld met biogas als brandstof en slimme logistiek als uitgangspunt, zodat geen halfvolle vrachtwagens uit Tilburg vertrekken.
- De gemeente koopt zelf zoveel mogelijk in bij bedrijven die circulair produceren. Bij alle gemeentelijke aanbestedingen wegen criteria voor duurzame productie en exploitatie voor minimaal 50% mee.
- De gemeente informeert consumenten over de circulaire economie.

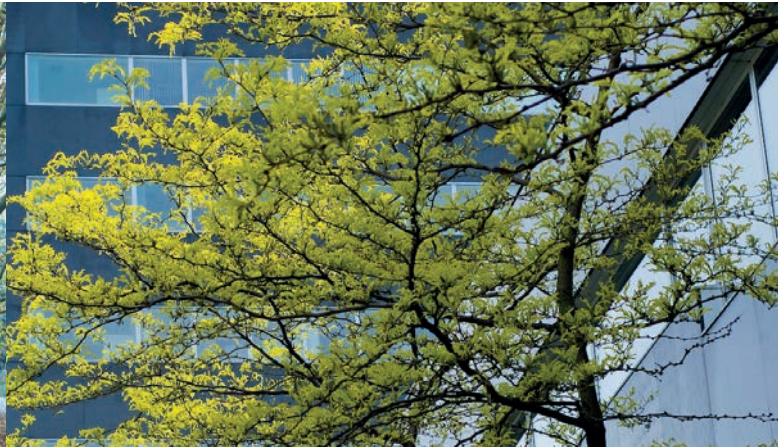
WAT IS EEN CIRCULAIRE ECONOMIE?

In een circulaire economie kunnen grondstoffen oneindig hergebruikt worden. Bedrijven gebruiken alleen hernieuwbare energie en biobased materialen. Producten zijn zodanig ontworpen dat zij lang meegaan en dat de verwerkte grondstoffen altijd opnieuw gebruikt kunnen worden. Dat kan via de biologische of technologische cyclus.

In de biologische cyclus waarborgen bedrijven dat grondstoffen zonder bijkomende kosten terug kunnen keren in de natuur. Zo heeft een bedrijf in Raamsdonksveer biologisch afbreekbare bloempotten ontwikkeld die ook voedingsstoffen bevatten voor planten, als vervanging van uit olie gemaakte plastic bloempotten.

In de technologische cyclus waarborgen bedrijven dat alle elementen die in een product verwerkt zitten, in een later stadium hergebruikt, gerecycled of continu onderhouden kunnen worden. Een tapijtfabrikant in Waalwijk maakt tapijttegels die na verloop van tijd aan de fabrikant teruggegeven kunnen worden. Grondstoffen behouden daarmee hun waarde. Dit is gebaseerd op een economische prikkel: Philips maakt en verkoopt niet langer lampen, maar wordt leverancier van licht. Het bedrijf houdt dus zelf de lampen en grondstoffen in eigendom en de consument betaalt voor wat hij uiteindelijk wil: licht. Hoe beter en zuiniger de producten, hoe meer waarde het bedrijf kan creëren. Aan het einde van de levensduur zorgt het bedrijf zelf voor verwerking.

Om te waarborgen dat producten terugkeren naar de producent, moeten niet alleen bedrijven naar een ander businessmodel overstappen, ook de consument moet bereid zijn om op een andere manier producten te verwerven. Nu koop je een spijkerbroek die je na een tijd weggooit, misschien in een speciale kledingcontainer. In een circulaire economie lease je die broek en stuurt 'm na een jaar terug aan de fabrikant, die er vervolgens weer een nieuwe broek (of iets anders) van maakt. Kortom: van bezit naar gebruik.

EEN NATUUR IN EVENWICHT

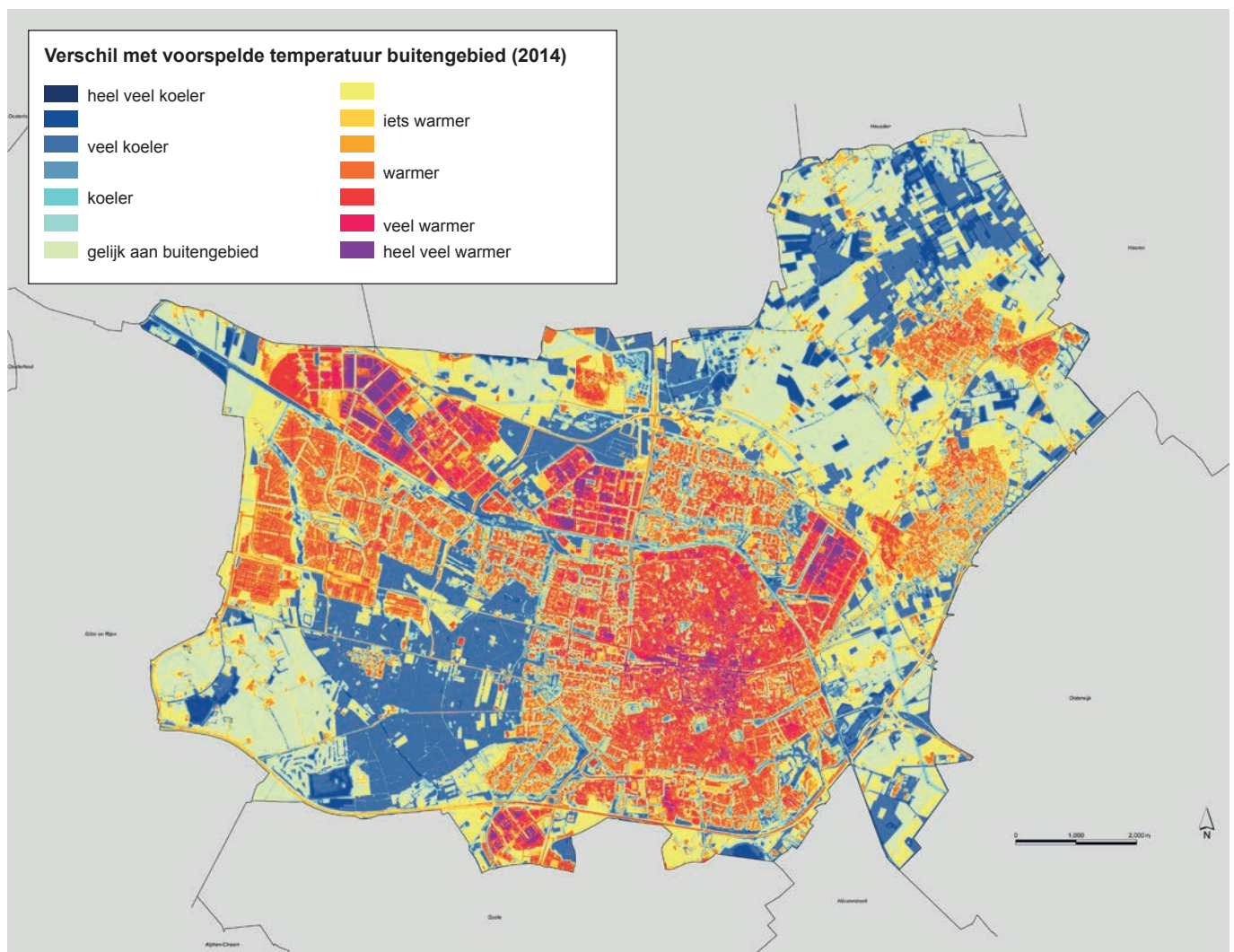
Water, bodem, lucht en biodiversiteit zijn de vier natuurelementen waaruit onze leefomgeving binnen en buiten de stad bestaat. Hoe vergroten we met een schone leefomgeving de kwaliteit van leven in Tilburg?

- We vergroten de biodiversiteit. Dat is hard nodig: afname van bijvoorbeeld het aantal bijen kan ertoe leiden dat planten niet meer worden bestoven. Dat brengt grote natuurlijke risico's met zich mee. Buurtinitiatieven om Tilburgse straten te vergroenen zijn hierbij van groot belang; minder stenen, meer groen! De gemeente stimuleert dit met een 'ontsteningsprogramma'.
- We verminderen het energiegebruik fors en de gemeente ondersteunt de transitie van fossiele naar hernieuwbare energie. De gemeente gebruikt zelf alleen nog hernieuwbare energie.
- We streven naar schone lucht. We stimuleren daarbij alle vormen van vervoer die geen vervuilende stoffen uitstoten.
- Meer biodiversiteit, een klimaatneutrale gemeente en een schone lucht dragen bij aan vermindering van het broeikaseffect. Toch zullen er steeds meer stortbuien en hittegolven zijn. De gemeente richt de stad daar adequaat op in: bomen en struiken hebben een verkoelend effect. Tilburg investeert in het rioolsysteem om overtollig water efficiënt en nuttig op te kunnen vangen. Tenslotte worden Tilburgers gestimuleerd om in en om huis regenwater te gebruiken.
- In een duurzame samenleving gaan we op een evenwichtige manier met ruimte om. Daarbij speelt de hoeveelheid beschikbare ruimte een rol, maar ook de kwaliteit ervan. Tilburg telt 1.100 plekken waar de bodem verontreinigd is. De gemeente gaat op zoek naar partners en middelen om bodems die de gezondheid kunnen beïnvloeden schoon en vrij van vervuilende stoffen te maken.
- We willen we groene ruimte groen houden en niet volbouwen. Beter inbreiden (de hoogte in) dan uitbreiden en beter hergebruiken dan nieuw bouwen.

MAATREGELLEN VOOR EEN KLIMAATBESTENDIGE GEMEENTE

- Evenveel bomen als inwoners: Bomen en struiken nemen niet alleen CO₂ op, ze zorgen ook voor verkoeling en houden water vast. Dat werkt tegen hitte en overstromingen. GroenLinks wil dat de gemeente Tilburg tussen nu en 2035 120.000 bomen aanplant. Samen met de huidige 90.000 bomen zal er in 2035 voor elke Tilburger één 'gemeentelijke boom' zijn.
- Intensiveren van maatregelen om scholen en woningen te isoleren om het energiegebruik te verminderen. In 2020 heeft 75% van alle particuliere koopwoningen minimaal energielabel B. Daarnaast versnelt de gemeente de ontwikkeling om woningen energieneutraal te maken. De gemeente zet ook in op betere naleving van de Wet Milieubeheer, voor echt groene investeringen.
- Om de transitie van fossiele naar hernieuwbare energie te versnellen, verduurzaamt de gemeente het huidige warmtenet. De gemeente inventariseert welke bedrijven overtollige warmte in de atmosfeer lozen. Deze bedrijven worden aangemoedigd om restwarmte te koppelen aan het warmtenet. Verder dienen alle gemeentegebouwen minimaal een B-label te hebben, door betere isolatie en hernieuwbare bronnen zoals zon en wind voor energieopwekking. Energiegebruik van gemeentelijke gebouwen wordt gemeten en openbaar gepubliceerd. Jaarlijks evalueert de gemeente de ontwikkeling van het eigen energiegebruik. Alle gemeentegebouwen worden voorzien van zonnepanelen.

Kaart: Tauw / Gemeente Tilburg

© Dyami Serna Photography

VERBETERING VAN LUCHTKWALITEIT

- Het gemeentebestuur maakt de stad aantrekkelijk voor voetgangers en fietsers door het aanbod aan infrastructuur en voorzieningen. In 2025 wordt 75% van alle ritjes korter dan 7 km in Tilburg per fiets afgelegd. Het zal drukker worden op de fietspaden, die moeten daarom worden verbreed. Ook het parkeren van de fiets moet in Tilburg prima op orde zijn. Deze investeringen gaan niet ten koste van voorzieningen voor voetgangers.
- Het openbaar vervoer wordt zoveel mogelijk gestimuleerd. GroenLinks wil dat reizigers probleemloos hun fiets kunnen meenemen in het openbaar vervoer, zoals in Denemarken het geval is. Daarom voert de gemeente een transferium-nieuwe-stijl in, in samenhang met een moderne verbinding met de binnenstad.
- De binnenstad wordt autoluw en de eisen binnen de milieuzone worden aangescherpt; oude dieselauto's en tweetaktscooters worden geweerd.
- De gemeente ondersteunt de overstap naar elektrisch (openbaar) vervoer, onder meer met uitbreiding van de laadpunten in de stad en fietshubs en het verder stimuleren van initiatieven om goederen met elektrische voertuigen en/of (bak)fietsen te bezorgen.
- Vanaf 2020 worden vuurwerkshows alleen nog op centrale plekken in de gemeente georganiseerd. Al het vuurwerk dat in Tilburg wordt ingezet is duurzaam, met minder schadelijke reststoffen en uitstoot van schadelijke stoffen zoals roet.
- De gemeente licht Tilburgers in over nadelen en onwenselijke effecten van luchtvervuiling door verkeer en open haarden of houtkachels.

GroenLinks Tilburg wil met de bovenstaande punten het debat over duurzame ontwikkeling verder brengen en nodigt alle Tilburgse politieke partijen, Tilburgers en Tilburgse organisaties uit om zich hierbij aan te sluiten.

Samenwerken

Faciliterende
overheid

Duurzame
inkoop

Slimme mo

GROENLINKS
Tilburg

WWW.TILBURG.GROENLINKS.NL | @GLTILBURG | GROENLINKS TILBURG